

Ny rapport: En vikingatida gård, gravar och en unik silverskatt i Täby

En stor vikingatida gård och ett gravfält har undersökts i Täby utanför Stockholm. Arkeologerna hittade rester av 34 byggnader och cirka 1450 föremål däribland en unik nedgrävd silverskatt som innehöll exklusiva arm- och halsringar i silver, en silveramulett, pärlor och mynthängen. Nu kan du läsa mer om det ovanliga fyndet och ta del av flera års dokumentation och analyser i den nya rapporten.

– Det har varit en otroligt spännande undersökning för platsen innehöll så många olika typer av lämningar som gravar, boplatsen och silverdepån. Dessutom gjorde vi flera vetenskapliga analyser, bland annat DNA, som gett intressanta resultat, säger John Hamilton, projektledare på Arkeologerna, Statens historiska museer.

Det är på en liten höjd, nära skog och åkrar i Viggbyholm i Täby nordöst om Stockholm, som den stora gården med intilliggande gravfält har legat. Här levde människor i närmare 500 år och brukade jorden, höll boskap och begravde sina döda. Troligen var gården i bruk under yngre järnålder, cirka 500–1050 e. Kr. och en kort period under högmedeltid.

Vid den arkeologiska undersökningen 2020–2021 hittades ett stort antal anläggningar och nedgrävningar som kunde relateras till 34 byggnader. Ett femtontal konstruktioner på gården tolkades som lämningar efter rituella handlingar, i form av deponier, där man grävt ner föremål i marken. Arkeologerna undersökte även fem gravar, varav tre kistgravar och två brandgravar.

Fyndmaterialet innefattande cirka 1 300 föremål från gårdsområdet och 150 föremål från gravfältet. Osteologiskt material (ben) och fröer speglar dels gårdens ekonomi, dels dess kultur i fråga om mat, dryck, medicin och kult.

En häpnadsväckande upptäckt var silverskatten, som väckte stor uppmärksamhet både i Sverige och utomlands när den hittades. I anslutning till ett äldre hus, under en så kallad locksten, fanns resterna av en kruka nergrävd. Krukan innehöll flera hals- och armringar i silver och en påse i exklusivt tyg med mynthängen och pärlor. Att rester av en tygpåse hittas bevarad i samband med en silverskatt är unikt, det var silverjoner som konserverat textilierna.

I påsen låg 12 mynthängen gjorda av europeiska och islamiska mynt som dateras till 904–997 e.Kr. Mynten kommer från Persien, Bayern, Böhmen, Normandie och England. Förutom silver innehöll linnepåsen även en annan sorts skatt – pollen från vikingatiden, bland annat av sädeskorn och läkeväxter.

– Fyndet är unikt både genom sammansättningen av silverföremål och att det finns en konkret koppling till gårdslämningar och gravfält. Skatten kan ha grävts ner som en avslutning på en lång och storslagen ceremoni för att hedra en högt uppsatt avliden kvinna. Samtidigt läggs gården igen vid samma tidpunkt, säger John Hamilton och tillägger:

– Linnepåsen hade dessutom sidendetaljer av väldigt exklusivt sort som måste ha importerats utifrån. Det var troligen en speciell påse som kan ha använts för något annat från början, till exempel i rituellt sammanhang.

En stor andel keramikskärvor hittades även på området. Några kärl är gjord av inhemsk lera men påminner om en typ av keramik som är vanligt förekommande på andra sidan Östersjön, säger John Hamilton. Det kan tyda på att det är en person som kommit utifrån och bosatt sig i Täbytrakten.

Bland de vetenskapliga analyser som gjordes återfinns även DNA-analyser av skelettdelar från fyra män.

– Det var tyvärr lite för nedbrutet för att kunna ge en fullständig DNA-analys. Men vi kunde se vilka som var släkt med varandra, de flesta var det medan någon kom utifrån och var inte släkt med de övriga. Det är intressant information som berättar mer om människorna som levde här, säger John Hamilton.

Läs mer i den arkeologiska rapporten ”Vikby – gård, gravar och gravfält i Täby”
<https://arkeologerna.com/publikationer/vikby/>

Föredrag

Hör mer om den spännande undersökningen i föredraget ”Vikingabyn Vikby” på måndag den 2 juni. Tid: Kl 18.00

Plats: Täby kommunhus, Esplanaden 3

Arrangör: Täby kommun i samarbete med Täby hembygdsförening

<https://www.taby.se/evenemang/fritid--kultur---evenemang/foredrag---vikingabyn-vikby/>

Kontakt

Arkeologerna, SHM: John Hamilton, tel. 076-128 40 77

john.hamilton@arkeologerna.com

Press Arkeologerna: Ninna Bengtsson tel. 010-480 80 76, 0702-11 70 92,

ninna.bengtsson@arkeologerna.com

